

**МІНІСТЕРСТВО АГРАРНОЇ ПОЛІТИКИ ТА ПРОДОВОЛЬСТВА УКРАЇНИ
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА АГРАРНА АКАДЕМІЯ**

Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції

**«АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИРОЩУВАННЯ ТА ПЕРЕРОБКИ
ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА»**

17 – 18 квітня 2014 року

Полтава

Матеріали II науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні проблеми вирощування та переробки продукції рослинництва» / Редкол.: М. Я. Шевніков (відп. ред.) та ін. Полтавська державна аграрна академія, 2014. - 228 с.

У збірнику тез висвітлено результати наукових досліджень, проведених науковцями Полтавської державної аграрної академії та інших навчальних та наукових закладів Міністерства аграрної політики та продовольства України

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ

М. Я. Шевніков - доктор с. – г. наук (*відповідальний редактор*);
О. С. Пипко - кандидат с. – г. наук (*заступник відповідального редактора*);
Г. П. Жемела - доктор с. – г. наук;
О. М. Куценко – професор, кандидат с. – г. наук ;
О. А. Антонєць - кандидат с. – г. наук (*відповідальний секретар*);
О. В. Бараболя - кандидат с. – г. наук ;
Т.О. Белова - кандидат с. – г. наук ;
С. В. Філоненко - кандидат с. – г. наук .

Рекомендовано до друку вченою радою факультету агротехнологій та екології ПДАА,
протокол № 9 від 14 квітня 2014 року

ЗМІСТ

Шевніков М.Я. Продуктивність сої залежно від метеорологічних факторів лівобережної частини Лісостепу України	7
Антонець О.А., Бойко Е.А. Насіннева продуктивність люцерни залежно від сортових особливостей	14
Бараболя О.В., Лук'яненко О. Якість та урожайність гібридів соняшнику залежно від агротехніки вирощування	19
Бараболя О.В., Сиволога С.І. Формування врожайності і якості зерна пшениці озимої залежно від впливу органічних добрив ...	23
Бараболя О.В., Шендрик Е. Влив сортових особливостей соняшника на якість та вихід олії	25
Баштавенко О.А., Антонець О.А. Формування продуктивності стоколосу безостого залежно від способу сівби і норми висіву	27
Бездудний Г.І., Філоненко С.В. Урожайність буряка цукрового залежно від норм висіву насіння	34
Бєлов Я.В. Застосування мікробіологічних препаратів при вирощуванні лікарських рослин	38
Бєлов Я.В. Перспективні мікробіологічні препарати та вивчення їх дії на продуктивність лікарських рослин	40
Бєлова Т.О. Лікувальні властивості, використання та впровадження в культуру чорнушки посівної	43
Бєлова Т.О. Шоломниця байкальська – перспективна лікарська культура	46
Біленко О.П., Хлистун О.А. Про урожайність сої в Решетилівському районі Полтавської області	48
Біленко О.П. Застосування полімерного покриття і родючість ґрунту	49
Брайко О.В., Бараболя О.В. Вплив сортових особливостей пшениці озимої на урожайність та якість зерна	53

Будник С.В., Антонєць О.А. Вплив ретарданту Біном® 46% в.р.к. на урожайність ячменю ярого.....	57
Гордєєва О. Ф., Онищенко Д. І. Оптимізація удобрення гїрчиці сарептської ярої	62
Давиденко В.О., Фїлоненко С.В. Вплив регуляторів росту на продуктивність буряка цукрового та технологїчні якості його коренеплодів	65
Данилець І. О., Бєлова Т.О. Перспективи введення в культуру шавлії лікарської в господарствах рїзних форм власності	68
Дворник В.І., Фїлоненко С.В. Продуктивність буряка цукрового залежно від способів основного обробітку ґрунту	71
Єрмаков С.В., Бєлова Т.О. Фармакологічні властивості, біологічні особливості та технологія вирощування гісопу лікарського	76
Звонар Л.М. Актуальність збереження родючості ґрунтів	78
Копейкін В. І., Фїлоненко С.В. Зернова продуктивність гїбридів кукурудзи іноземної селекції	81
Кочєрова Л.О., Фїлоненко С.В. Продуктивність буряка цукрового та технологїчні якості його коренеплодів залежно від застосування мікродобрих	86
Кулібаба А.В., Антонєць О.А. Продуктивність конюшини лучної залежно від елементів технології вирощування	89
Кулібаба М.Ю. Вплив строків сївби та обробки рослин біопрепаратом ризогумїн на розвиток бульбочкового апарату рослин сої	99
Лашко В.А., Антонєць О.А. Вплив строків сївби на формування урожайності соняшнику	102
Литвиненко О.С., Бєлова Т.О. Біологічні особливості та технологія вирощування картоплї	107
Литвиненко Т.В., Петрова В.С. Дослідження кондиційності насіння	110

Мандзюк Р.А. Система нульового обробітку ґрунту. переваги і недоліки системи no-till.....	114
Меріуц О. Д., Філоненко С.В. Продуктивність та якість коренеплодів буряка цукрового за внесення ґрунтових гербіцидів.....	119
Міленко О. Г. Забур'яненість соєвого агрофітоценозу залежно від сорту, норм висіву та способів догляду за посівами	123
Москаленко Л.В. Мікродобрива та їх застосування на посівах сої	126
Орихівська О.М. Збереження чорноземів і довкілля при застосуванні амофосфогіпсу.....	129
Пастушенко О.А., Антонєць О.А. Урожайність зеленої маси суданської трави залежно від сортових особливостей	133
Пипко О.С., Корсун І.В. Вплив строків скошування і деяких прийомів агротехніки на насінневу продуктивність люцерни	138
Писаренко П.В., Березницька Т.І. Вплив мікробіологічних препаратів (поліміксобактерину та діазобактерину) на ріст і розвиток алтеї лікарської	141
Пушкар З.М., Філоненко С.В. Вплив мікродобрив на врожайність та якість насіння буряка цукрового	144
Смірнова Г.С., Антонєць О.А. Урожайність насіння суданської трави залежно від способу сівби і норми висіву	148
Сопінська С.В., Філоненко С.В. Вплив калійних добрив на врожайність та технологічні якості коренеплодів буряка цукрового	155
Стегній Т.М., Ткаченко Т.В. Використання у бджільництві соків, настоек, відварів рослин для стимулювання розвитку бджолиних сімей	160
Супруненко О.О., Філоненко С.В. Вплив сортових властивостей на продуктивність та технологічні якості коренеплодів буряка цукрового	165
Тараненко С.Г., Філоненко С.В. Формування врожайності та якості цукросировини гібридів буряка цукрового вітчизняної та зарубіжної селекції	169
Тригуб О.В. Результати агротехнологічного вивчення гречки різного еколого-географічного походження	

	172
Федорченко М.О., Бєлова Т.О. Історія культури картоплі	176
Філіпась Л.П., Біленко О.П. Культура для енергетичних плантацій швидкого обороту	180
Філоненко С.В. Насіннева продуктивність висадків буряка цукрового за різних строків їх садіння	182
Філоненко С.В. Формування продуктивності та якості коренеплодів буряка цукрового за позакореневого внесення мікродобрива басфоліар	191
Харченко Ю.В., Харченко Л.Я. Формування продуктивності та якості коренеплодів буряка цукрового за позакореневого внесення мікродобрива басфоліар	200
Холод С.М., Кочерга В.Я. Хвороби найпоширеніших бобових та злакових багаторічних кормових трав в південному Лісостепу України	205
Четверик Л.М., Філоненко С.В. Вплив попередників на врожайність та якість коренеплодів буряка цукрового	209
Шевніков М.Я., Лотиш І.І. Особливості розвитку різних сортів сої в умовах лівобережного Лісостепу України	114
Шовкова О.В. Вплив строків сівби та способів застосування мікродобрив на ріст і розвиток рослин сої	220
Яковенко П.В., Філоненко С.В. Урожайність та посівні якості насіння буряка цукрового залежно від систем хімічного захисту його висадків від бур'янів	224

фазі бутонізації рослин) добривом «Нутривант плюс олійний» з дозами витрати 2 кг/га. Приріст урожайності становив 14,8 %.

2. Максимальний в досліді показник вмісту сирого жиру (41,8 %) отримано при обприскуванні посівів у фазі бутонізації добривом «Нутривант плюс олійний» з дозою витрати 4 кг/га. Вихід олії з 1 га був максимальним (0,61 т) при дворазовому застосуванні добрива «Нутривант плюс олійний» за рахунок загального підвищення урожайності насіння.

3. Дворазове застосування добрива «Нутривант плюс олійний» (у фазі 2-4 справжніх листків та в фазі бутонізації рослин) з дозами витрати 2 кг/га характеризується найбільшим чистим прибутком (3169,2 грн./га) і рентабельністю виробництва (92,0 %).

Література:

1. Бучинський І.М. Вплив мінеральних добрив на врожайність ріпаку ярого / І.М. Бучинський // Збірник наукових праць Національного наукового центру «Інститут землеробства УААН». – К.: ВД «ЕКМО», 2009. – Вип. 3. – С. 93-101.

2. Жернова Н.П. Вплив способів сівби та норм висіву на продуктивність гірчиці сарептської сорту Світлана / Н.П. Жернова // Агроном. - №1. – С. 211-213.

3. “Нутривант плюс [™]” – нове покоління водорозчинних добрив / “Нутрітех Україна”. – 20 с.

4. Хелатные перспективы /С. Крамарев, С. Артеменко, Ю. Сидоренко [та ін.] // Зерно. – 2012. – №1. – С. 130-138.

УДК 633.63:631.811.98

ВПЛИВ РЕГУЛЯТОРІВ РОСТУ НА ПРОДУКТИВНІСТЬ БУРЯКА ЦУКРОВОГО ТА ТЕХНОЛОГІЧНІ ЯКОСТІ ЙОГО КОРЕНЕПЛОДІВ

Давиденко В.О., студент 5 курсу факультету агротехнологій та екології
Філоненко С.В., кандидат с.-г. наук, доцент

Полтавська державна аграрна академія

Єдиною промисловою сировиною для виробництва цукру у нашій країні є буряк цукровий. Вирішити проблему підвищення його продуктивності можна не лише селекційно-генетичними методами, внесенням добрив та пестицидів, а й застосуванням регуляторів росту рослин, які все більше стають невід’ємними елементами інтенсивних технологій вирощування сільськогосподарських культур [5].

Регулятори росту рослин – це природні або синтетичні сполуки, які використовують для обробки рослин з метою ініціювання змін у процесах їх

життєдіяльності, покращення якості рослинного матеріалу, збільшення врожайності і зберігання врожаю, а також підвищення стійкості рослин до захворювань і несприятливих біотичних та абіотичних факторів [2].

Так, наприклад, на Тернопільській державній сільськогосподарській дослідній станції проведено перевірку ефективності регуляторів росту Емістим С, Агростимулін, Бетастимулін на різних сільськогосподарських культурах. Слід відмітити, що застосування саме Емістиму С у дозі 5 мл на посівах буряка цукрового дало прибавку урожаю 64 ц/га [3].

На Волинській державній сільськогосподарській дослідній станції теж проводили дослідження ефективності регуляторів росту на озимій пшениці, буряку цукровому, картоплі, кукурудзі. Досить добрі результати показали на буряку цукровому такі препарати, як Емістим С і Агростимулін. Саме на досліджуваних варіантах приріст урожаю коренеплодів достовірно перевищив контроль [5].

Позитивна дія регуляторів росту на продуктивність сільськогосподарських культур підтверджена також дослідями, що проводилися у 2000 році на полях Чернігівської сільськогосподарської дослідної станції [4].

Важливим аспектом дії регуляторів росту, як вважають численні науковці, є підвищення стійкості рослин до несприятливих факторів середовища – високих і низьких температур, нестачі вологи, фітотоксичної дії пестицидів, ураження хворобами і шкідниками. Їх застосування дає можливість спрямовано регулювати найважливіші процеси в рослинному організмі, найповніше реалізувати потенційні можливості сорту, закладені в геномі природою та селекцією [1].

Проте, слід відмітити, що не всі регулятори росту, які рекомендовані до застосування, в однакових умовах показують стабільний ефект.

Зважаючи на все вище викладене, метою наших досліджень і було вивчення особливостей формування продуктивності буряка цукрового залежно від дії регуляторів росту. Відповідні досліді проводили у виробничих посівах ТОВ АФ ім. Довженка протягом 2012-2013 років.

Об'єктом досліджень слугував гібрид буряка цукрового Іванівсько-Веселоподільський ЧС 84, що рекомендований для вирощування в Полтавській області.

Завдання досліджень полягало у:

- вивченні особливостей росту і розвитку рослин буряка цукрового гібриду Іванівсько-Веселоподільський ЧС 84 залежно від застосування регуляторів росту;
- встановленні оптимального регулятора росту для рослин культури;
- визначенні впливу регуляторів росту на урожайність коренеплодів та їх технологічні якості;
- вивченні впливу відповідних препаратів на тривалість фаз росту й розвитку культури;

▪ визначенні економічної ефективності застосування регуляторів росту на посівах буряка цукрового.

Дослідження з вивчення впливу різних регуляторів росту проводились за такою схемою:

1. Без обробки регуляторами росту – контроль.
2. Позакореневе внесення регулятора росту Бетастимулін у дозі 10 мл/га в фазі початку змикання листків буряка цукрового у міжряддях.
3. Позакореневе внесення регулятора росту Емістим С у дозі 10 мл/га в фазі початку змикання листків буряка цукрового у міжряддях.

Повторність досліду дворазова. Розміщення ділянок варіантів досліду систематичне. Загальна площа ділянки у 2012 році – 1,1 га, облікова – 0,8 га; а у 2013 році – 1,6 та 1,2 га відповідно. Різна площа дослідних ділянок обумовлена різною довжиною гінок поля кожного року, хоча загальна ширина ділянки щорічно становила 21,6 м, облікова – 16,2 м.

Регулятори росту вносили обприскувачем ОП-2000-2-01 із розрахунку 250 л/га робочого розчину. На досліджуваних ділянках застосовувалась загальноприйнята технологія вирощування буряка цукрового для даної ґрунтово-кліматичної зони за різницею тих варіантів, де вносили різні регулятори росту. Спостереження, аналізи та обліки проводили відповідно до загальноприйнятих методик, розроблених науковцями Інституту біоенергетичних культур і цукрових буряків НААН (м. Київ).

Аналізуючи дані наших дворічних досліджень, можна відмітити, що застосування на посівах буряка цукрового регуляторів росту Бетастимуліну і Емістиму С позитивно відобразилось на рівні урожайності коренеплодів. В середньому за два роки найкраще проявив себе саме регулятор росту Бетастимулін, який вносили у фазі початку змикання листя у міжряддях дозою 10 мл/га. На ділянках відповідного варіанту отримали середню дворічну врожайність коренеплодів на рівні 494 ц/га, що на 62 ц/га перевищило контроль.

Застосування Емістиму С забезпечило теж досить вагому прибавку урожайності коренеплодів, хоча ефективність відповідного препарату виявилася нижчою, порівняно із Бетастимуліном. Саме на ділянках третього варіанту, де вносили Емістим С, зібрали, в середньому за два роки, по 469 ц/га коренеплодів, що перевищило контрольний варіант на 37 ц/га, або на 8,6%.

Програмою досліджень передбачалось також вивчення впливу регуляторів росту рослин на головний показник технологічних якостей коренеплодів, яким є їх цукристість. Варто зазначити, що досліджувані препарати за роки досліджень позитивно вплинули на відповідний показник. Причому, вміст цукру у коренеплодах виявився максимальним на другому варіанті, де застосовували Бетастимулін. Саме тут, в середньому за два роки, цукристість коренеплодів була на рівні 16,8%, що на 0,7% перевищило відповідний показник на контролі. На третьому варіанті (Емістим С) перевищення контролю за цим показником склало всього 0,4% і становило по варіанту в цілому 16,5%.

Природно, що і вихід цукру з гектара, що вважається головним показником бурякоцукрового виробництва, виявився за два роки найбільшим на варіанті 2 і склав 83,0 ц/га, що на 12,1 ц/га перевищило контроль. На варіанті 3 із Емістимом С вихід цукру становив, як доводять результати математичної обробки даних, у межах похибки досліду відносно контролю.

Висновки. Позакореневе внесення регуляторів росту рослин Бетастимуліну і Емістиму С на посівах буряка цукрового сприяє підвищенню врожайності його коренеплодів, їх цукристості і виходу цукру. Перевагу все ж варто віддавати Бетастимуліну, який за позакореневого внесення в дозі 10 мл/га у фазі початку змикання листя у міжряддях забезпечив, в середньому за два роки, більший рівень врожайності коренеплодів, вищу їх цукристість, що позитивно відобразилося на виході цукру з одиниці площі.

Література:

1. Анішин Л.А. Регулятори росту рослин: сумніви і факти. // Пропозиція. 2002. - №5. - с. 64-65.
2. Регулятори росту рослин – агротехнологій ХХІ сторіччя // Пропозиція. - 2002. - №1. – с. 69-70.
3. Черемха Б.М. Особливості застосування регуляторів росту рослин та їх ефективність. // Пропозиція. - 2001. - №2. - с.62-63.
4. Черемха Б.М. Біостимулятори росту рослин – вплив на урожай і якість продукції. //Захист рослин. - 1997. - №11. - с.2-5.

УДК 582.929.4:615.322:631.5:631.115.75

ПЕРСПЕКТИВИ ВВЕДЕННЯ В КУЛЬТУРУ ШАВЛІЇ ЛІКАРСЬКОЇ В ГОСПОДАРСТВАХ РІЗНИХ ФОРМ ВЛАСНОСТІ

Данилець І. О., студентка магістерського курсу факультету агротехнологій та екології

Бєлова Т.О., кандидат с.-г. наук, доцент

Полтавська державна аграрна академія

У зв'язку з вичерпуванням природних джерел сировини для фітотерапії, обумовлених передусім скороченням площ лісів і лук, техногенним забрудненням навколишнього середовища, яке призводить до накопичення в тканинах рослин важких металів, токсикантів, радіонуклідів і т.п., особливої актуальності набуло культивування лікарських рослин в контрольованих умовах.

Шавлія лікарська – *Salvia officinalis* L. – багаторічна гілляста напівкущова рослина родини губоцвітих (*Lamiaceae*).